

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/495/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.6546/2023/11. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Dr. Szalai Adrienn Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szalai Adrienn ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.6546/2023/11. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítását, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.B.11.124/2021/35. számú ítéletére kiterjedő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügyben megállapított tényállás szerint a magánvádló a 2021. október 31-én kelt beadványában – joghatályos magánindítvány előterjesztése mellett – feljelentést tett az indítványozó ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b)* és *c)* pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt.
- [3] Az indítványozó a Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának a tagja, míg a magánvádló a nemzetiségi önkormányzat elnöke. Az indítványozó 2021. október 4. napján a nemzetiségi önkormányzat tizenöt tagjának megküldött elektronikus levelében általa is tudottan valótlanul az alábbi tényállításokat fogalmazta meg:
- [4] *„A Magyarországi Görögök Országos Önkormányzatának jelenlegi elnöke az Önkormányzatot felhasználva próbál megszabadulni az általa éveken át elkövetett adócsalás terhétől, melyet most feleségére próbál áthárítani. A hölgy kiemelkedő sportteljesítményére való tekintettel a Görög Államtól kapott egy olyan lehetőséget, amelyet csak kevesen kapnak meg: nevezetesen egy szerencsejáték iroda működtetésének jogát. [A magánvádló neve] éveken át dicsekedett, milyen jó*

árbevételt, nyereséget, pénzt hoz a jól működő iroda, ennek ellenére megkárosította a Görög Államot. Jövedelme jelentős részét nem vallotta be, nem fizette tisztességesen az adót. Jelentős köztartozást halmozott fel, és mulasztását most alkalmazottaira akarja fogni. (...) A görög adóhatóság által kiadott kimutatásból kitűnik, hogy 2021. szeptemberben 170.688,04 euró adóelmaradás mutatható ki, melynek összege minden hónapban nagyjából 1360 euróval növekszik. Elnök úr szószóló szeretne lenni. Nyilván átgondolta, hogy ehhez a tisztséghez mentelmi jog kapcsolódik, és nagyon magas fizetés párosul, tehát megtalálhatja a módját annak, hogy komoly érvágás nélkül, lassan, de biztosan törlessze az adósságát. Megítélésem szerint az, aki ilyen súlyos pénzügyi szabálytalanságot követ el, méltatlan a magyarországi görögység vezetésére és parlamenti képviselőtére."

- [5] Az elsőfokú bíróság a 25.B.11.124/2021/35. számú ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki a Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmazás vétségében, melyért őt 2 évre próbára bocsátotta.
- [6] Az elsőfokú bíróság elsőként rámutatott, hogy a rágalmazás vétségének tényállási eleme a tény állítása. Az adócsalás terhétől való megszabadulásra irányuló törekvésre, valamint a Görög Állam megkárosításával, és a nem tisztességes adófizetéssel kapcsolatos magatartásra hivatkozó vádlotti kijelentések egyaránt a múltban történt események, tények állítását fogalmazzák meg, így azok tényállításoknak minősülnek, és azok tizenöt címzett részére történő megküldésével a „más előtti” kifejtés – mint törvényi tényállási” elem – is teljesült. Ezt követően az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy e fenti kijelentések alkalmasak-e a magánvádló becsületének csorbítására. Ennek keretében a bíróság figyelemmel volt a BH 2001.462. sz. alatt közzétett határozatban rögzített azon bírói gyakorlatra, amely szerint e kritériumot nem a sértett szubjektív érzékenysége alapján, hanem a társadalomban kialakult általános megítélés alapján kell elbírálni. Figyelemmel arra, hogy a sérelmezett kijelentések – bizonyítottság esetén – konkrét bűncselekmény elkövetését róják a magánvádló terhére, azok a sértett társadalmi megbecsülésének csorbítására objektív szempontból egyértelműen alkalmasak.
- [7] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a rágalmazás vétségének tényállásszerűsége szempontjából irreleváns, hogy az állított tény valós vagy valótlan, azonban a Btk. 229. § (1) bekezdése értelmében nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valóban bizonyul. Ennek ugyanakkor a Btk. 229. § (2) bekezdése értelmében csak akkor van helye, ha a tény állítását, híresztelését, illetve az arra utaló kifejezés használatát a közérdek, vagy bárkinek a jogos magánérdeke indokolta. Tekintettel arra, hogy közérdek alapozta meg a sérelmezett e-mail elküldését, a vádlottnak lehetősége nyílt a valóság bizonyítására, az ugyanakkor nem vezetett eredményre. Az elsőfokú bíróság ugyanis megállapította, hogy a kihallgatott tanúk vallomása és a beszerzett okirati bizonyítékok alapján tényként volt rögzíthető, hogy a magánvádlónak pénzügyi kötődése nincs Görögországhoz, vele szemben sem

költségvetési csalás büntette, sem más bűncselekmény miatt nincs folyamatban büntetőeljárás. E mellett a magánvádló házastársa az őt saját személyében terhelő fizetési kötelezettségét is rendszeresen, az állammal kötött megállapodás alapján, szabályosan törleszti. A vádlott a fenti okirati bizonyítékok tartalmát nem vitatta, saját állításainak állítólagos forrását pedig nem kívánta megnevezni, a fenti igazolásokkal szemben álló egyéb bizonyítékot az eljárás során nem mutatott fel. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta az elsőfokú bíróság – figyelemmel az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában és a Kúria EBH 2018.B.19. sz. alatt közzétett elvi határozatban foglaltakra –, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan és nem élveznek védelmet a gyalázkodó, bűncselekmény elkövetésére utaló, valótlan tartalmú tényállítások. Az olyan, a közszereplő működésével kapcsolatos tényállítások, amelyek a közszereplő ellen büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait, és alkalmasak a sértett jó hírének, becsületének megsértésére.

- [8] Mindezekon túlmenően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a magánvádló álláspontjával szemben a bűncselekmény Btk. 226. § (2) bekezdés *b*) és *c*) pontjaiban rögzített minősített esete nem valósult meg. Nem volt igazolható ugyanis annak reális lehetősége, hogy a sérelmezett kijelentés nagyobb számú címzethez jusson el, figyelemmel arra, hogy a zárt elektronikus levelezési rendszer közvetlenül a megjelölt tizenöt címzett részére küldi meg az üzeneteket. A jelentős érdeksérelem ugyancsak nem nyert bizonyítást az eljárásban, mert a magánvádló semmilyen olyan körülményről nem tudott beszámolni, amely a bűncselekménnyel okozott szükségszerű sérelmen túlmutat: a cselekmény sem fegyelmi, sem egyéb eljárás megindításával, illetve anyagi, személyi vagy egyéb jellegű jogkövetkezménnyel nem járt, ezzel kapcsolatos megkeresés a jelen bírósági ügyön kívül nem történt.
- [9] A másodfokú bíróság a 25.Bf.6546/2023/11. számú végzésében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy elsőfokú bíróság az általa a szükséges körben beszerzett, és kellő részletességgel, irathűen bemutatott bizonyítékok körütekintő és logikus mérlegelésével megállapított hiánytalan tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére. Az elsőfokú ítéletben megfogalmazott mindenre kiterjedő jogi indokolás szerint helyes a vádlott által elkövetett bűncselekmény minősítése is. A másodfokú bíróság e mellett kiemelte, hogy elsőfokú ítélet a vádlott saját nyilatkozataiban rejlő ellentmondásokra is rámutatva jutott arra a helytálló következtetésre, hogy a nemzetközi bűnügyi jogsegély keretében Görögországból beszerzett információk nemcsak a vádlott állításait hiteltelenítették el, hanem arra is bizonyítékul szolgáltak, hogy a vádlott tisztában volt azzal, hogy az e-mail útján megküldött tájékoztatásában a magánvádló által elkövetett bűncselekményre utaló valótlan tényállításokat tett.

- [10] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint – a hiánypótlási eljárás során pontosított alkotmányjogi panasa alapján – a másodfokú bíróság végzése sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését.
- [11] Az indítványozó utalt arra, hogy álláspontja szerint az ügyben vizsgált nyilatkozat tartalmából kitűnik, hogy annak célja a magánvádló hitelességének és szószólói pozícióra való alkalmasságának a megkérdőjelezése, így e nyilatkozat politikai vélemény és nem tényállítás. Az indítványozó e mellett utalt arra, hogy véleménye szerint az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a 13/2014. (IV. 18) AB határozatban foglalt alkotmányos szempontokat. Így nem vizsgálták, hogy a nyilatkozat közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a magánvádló az érintett nemzetiségi önkormányzat elnöke volt a tárgybeli időszakban, aki szószólói kampánytevékenységet folytatott és a tényállítás arra próbált rávilágítani, hogy annak, akinek ilyen jellegű köztartozása van, az méltatlan a nemzetiségi önkormányzat elnöki és szószólói pozíciójának betöltésére.
- [12] Nem értékelték a bíróságok azt sem, hogy a nyilatkozat súlyosan becsmélőnek minősül-e. Az indítványozó álláspontja szerint ennek kapcsán nemleges válasz adható, hiszen annak stílusa nem minősíthető becsmélőnek, és célja a magánvádló elnöki és szószólói pozícióra való érdemességének a vizsgálata volt.
- [13] Az indítványozó utalt továbbá arra is, hogy a nyilatkozatának alapjául szolgáló adatok beszerzése végett görögországi szakembereket bízott meg, így ezen körülmény alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az indítványozó tudottan állított valótlan. Ennek alapján pedig megállapítható, hogy az indítványozó a tőle elvárható körültekintést megtette és jóhiszeműen eljárva tette meg nyilatkozatát, így azért nem büntethető.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek, így különösen az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29-30. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében fogalt törvényi feltételeknek eleget tesz-e.
- [15] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ában meghatározott esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az indítványozó jogi képviselője a másodfokú bíróság végzését 2023. december 8-án vette át, míg az alkotmányjogi panaszt 2024. február 6-án nyújtotta be, ezért megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került előterjesztésre. A határidőben benyújtott indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz.
- [16] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz,

ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [17] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a másodfokú bíróságnak az ügydöntő végzését támadta, és az eljárás folyamán jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Az indítványozó a bírósági eljárásban vádlottként vett részt, ezért érintettsége fennáll.
- [18] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [19] Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az a feladata, hogy vizsgálja, a döntést hozó bíróságok figyelembe vették-e az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezésének a követelményeit. Ha az Alkotmánybíróság azt állapítja meg, hogy az eljáró bíróságok eleget tettek ezen követelménynek, azaz az Alaptörvény adott cikkéből fakadó szempontokat figyelembe vették, az irányadó tesztet elvégezték, és ez alapján hoztak döntést, akkor az Alkotmánybíróság pusztán az alapján, hogy az indítványozó nem ért egyet a meghozott döntéssel, nem állapíthatja meg az alaptörvény-ellenességet. {3448/2023. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [20] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették a véleménynyilvánításhoz való jogát azzal, hogy nem vették figyelembe az Alkotmánybíróság által kialakított gyakorlatot.
- [21] A jelen ügyben megállapítható, hogy a másodfokú bíróság döntésének minden elemét – így a közlés közérdekűségét, annak jellegét és becsületcsorbításra való alkalmasságát – megindokolta, azokat jogszabályi hivatkozásokkal és bírósági gyakorlattal alátámasztotta. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy „a Magyarországon élő görög közösség szempontjából közérdekű kérdés, hogy ne olyan személy lássa el a képviselőket szószólóként, aki külföldön bűncselekmény elkövetésével vádolható”. Rámutatott arra is, hogy az indítványozó által küldött „e-mailben számokkal alátámasztott tényként közölte, hogy [a magánvádló] bűncselekményt követett el, és a büntetőjogi felelősséget a feleségére, illetőleg az alkalmazottjaira igyekszik hárítani. Ily módon [az indítványozó] kijelentései tartalmazzák a tényállítás minden ismervét, az nem tekinthető értékítéletet megfogalmazó véleménynyilvánításnak”. Végül a másodfokú bíróság – e körben is egyetértve az elsőfokú ítéletben foglaltakkal – kiemelte azt is, hogy „a töretlen ítélezési gyakorlat szerint becsületcsorbításra alkalmasak azok a tényállítások, amelyek valóságuk esetén büntetőeljárás megindításának alapjául szolgálhatnak”.

[22] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételek nem állnak fenn, mert az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdésekben az Alkotmánybíróságnak egységes, kialakult gyakorlata van, és ezen alkotmányos szempontokra az eljáró bíróságok figyelemmel voltak. Az indítvány ezért nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.

[23] 4. A kifejtettek szerint az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felelt meg a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró